

N:o 46.

Af herr **J. Erlansson**, om skrifvelse till *Kungl. Maj:t* angående friköpande af byggnadstomter från prästgård, klockargård m. m.

På många ställen i vårt land hafva vid byggande af järnvägar stationer anlagts på eller strax invid jord tillhörig klockare- eller prästgård, så att stationssamhället, som uppväxt och uppväxer, blir på dessa jordar. Från sådana egendomar kunna enligt nuvarande lag inga tomter friköpas, endast arrenderas. Likväl hafva på många platser vuxit upp rätt stora stationssamhällen på sådan ofri grund, men mycken klagan har hörts öfver att tomterna ej kunna friköpas, ty stor osäkerhet råder vid ofta påkommande ombyte af präst eller klockare. Är det ett framåtskridande samhälle, så ökas ju tomtvärdet oupphörligt, och hvarje nytillträdande tjänstinnehafvare af egendomen finner däri ett skäl att höja arrendet för hustomterna. Det är lätt att förstå huru osäkra tomtbebyggarna under sådana förhållanden måste känna sig. Detta tillstånd utgör ett hinder för byggnadsverksamheten icke blott hvad beträffar husens mängd utan deras storlek, styrka och elegans, ty hvem kan och vill bygga stora, solida och ståtliga hus på så osäker grund.

Det har också andra misshälligheter med sig. Vid ombyte af tjänsteinnehafvare i hvilkas lön dylika jordar ingå, så tänka de personer, som byggt sina hus på den jord, han sedan kommer att disponera, visst icke i främsta rummet på personens duglighet att sköta sitt kall; utan den, som ger löften om den minsta höjningen af arrendet för tomterna hvarpå deras hus äro byggda, han får deras röster vid valet, om han än är den minst kvalificerade för platsen. Är det då en liten kommun med ett stort stationssamhälle uti, som är byggt på sådan jord, så kan valet lätt utfalla så, att det icke var en präst eller klockare utan en

arrendegifvare, som valdes. Häraf finna vi att de närvarande rättsförhållandena kunna på sådana platser åstadkomma ekonomisk, moralisk och andlig skada.

Staten understöder med rätt ansevärliga summor egnehemssträfvandena, men den bör också, där den kan, undanröja förefintliga hinder, så att bästa resultat må vinnas af dessa sträfvanden och särskildt genom lagstiftning bereda största möjlighet att få egna hem att köpa, ty det hjälper ju ej att få pengar, om ingenting kan fås att köpa. Jag anser, att där dessa jordar, som i denna motion omnämnas, äro lämpliga till byggnadstomter, skulle kommun inom hvilken de äro belägna efter värdering äga rätt att utbyta den jorden mot någon annan inom kommunen eller pastoratet, som ej lämpade sig så väl för bebyggande, eller också att jorden såldes hel eller styckevis allteftersom den passar för hustomter. Försäljningen finge då ske af den, som blifver därtill förordnad — staten, konsistorium eller kommunen? — men pengarne för egendomen finge ingå i en fond på så sätt, att tjänstinnehafvaren hade garanti för att hans löneinkomst ej lede däraf.

Efter detta anförda tager jag mig friheten föreslå,

- att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes utreda lämpligaste sättet för erhållande af friköpta egna hem från jord tillhörig klockaregård, prästgård, mensalhemman och kyrkohemman, särskildt med tanke på hustomter vid järnvägsstationer, men också i andra rummet egna hem i vidsträcktare område å dessa jordar, och inkomma med förslag i ärendet till nästa års Riksdag.

Stockholm den 23 januari 1908.

John Erlansson.